

Ψήφισμα του Ιδρύματος Εθνικού και Θρησκευτικού Προβληματισμού για την έκθεση στην Εθνική Πινακοθήκη

/ [Επικαιρότητα](#)

Με αφορμή την πρόσφατη έκθεση της Εθνικής Πινακοθήκης, το [Ίδρυμα Εθνικού και Θρησκευτικού Προβληματισμού \(Ι.Ε.Θ.Π.\)](#) εξέδωσε ψήφισμα με το οποίο καλεί τους υπεύθυνους “της Εκκλησίας και Πολιτείας οφείλουν να αναλάβουν τις ευθύνες, που τους αναλογούν, ώστε, με σύνεση και αποφασιστικότητα, να αποφευχθούν στο μέλλον τα χείριστα, στον ωραίο χώρο του πολιτισμού της τέχνης”.

Στο ψήφισμα γίνεται αρχικά αναφορά σε περιπτώσεις βεβηλώσεως ιερών τόπων και αντικειμένων λατρείας ενώ στη συνέχεια αναφέρεται στις ιερές εικόνες, ιερά βιβλία και σύμβολα χριστιανών και μουσουλμάνων. Τέλος καταλήγει στο επίμαχο περιστατικό που έλαβε χώρα στην Εθνική Πινακοθήκη καλώντας τους αρμοδίους σε ανάληψη ευθυνών που τους αναλογούν για την αποφυγή παρόμοιων περιστατικών.

Αναλυτικά το ψήφισμα του ΙΕΘΠ:

Ψήφισμα Μαρτυρίας

Θέμα:

Ιεροί Τόποι Λατρείας, Ιερές Εικόνες, Ιερά Βιβλία του Χριστιανισμού, στα πρόσωπα του εν Τριάδι Θεού – του Ιησού Χριστού, της Παναγίας, των Αγίων Ανδρών και Γυναικών, αλλά και της Θρησκείας του Ισλάμ, στα πρόσωπα Μωάμεθ Α΄ και Κορανίου. Εν αναφορά, ειδικώτερα, και αντιπαραβολή, προς τις Εικόνες της Παναγίας Βρεφοκρατούσης και του Αγίου Γεωργίου στην έκθεση της «**Εθνικής Πινακοθήκης Αθηνών**», με τίτλο: «**Η Σαγήνη του Αλλόκοτου**».

1. Εισαγωγική αναδρομική

ια. Το Ίδρυμα Εθνικού και Θρησκευτικού Προβληματισμού (Ι.Ε.Θ.Π.), που εδρεύει στο ιδιόκτητο νεοκλασικό ιστορικό κτήριο, του 1898, «Μέλαθρον Αναστασίου-Ιουλίας Μπίλλη» (οδ. Μουσών 37, Άνω Πόλη Θεσσαλονίκη, 54634), **μελετά**, λόγω των σκοπών ιδρύσεώς του, όπως αυτοί εκφράζονται στο λογότυπό του, **τα εν θέματι Ζητήματα**.

ιβ. Ένεκα τούτου, παρεμβαίνει, επικαίρως, διά Ψηφισμάτων, Ανακοινώσεων, Ερευνών. Τούτο πράττει από της ιδρύσεώς του ως σήμερα (1993-2025), με την αρμόζουσα σοβαρότητα και έρευνα, επί τη βάση Πηγών αψευδών.

2. Ιεροί Τόποι Λατρείας, αντικείμενα βεβηλώσεως

2α. Αντιπροσωπευτικό δείγμα – το χαρακτηριστικότερο, – βεβηλώσεως Ιερών Τόπων Λατρείας είναι το ιστορικό υπερ-πρόσωπο του Ιερού Ναού- Προσκυνήματος, υψίστης, οικουμενικής, καλλιτεχνικής αξίας, της του Θεού Σοφίας Κωνσταντινουπόλεως. Ο Ναός, καθέδρα ιστορική, τω όντι, κάποτε, και, συμβολικά, πάντοτε, του Οικουμενικού Πατριάρχου, ως Αρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως, είναι αφιερωμένος στην Σοφία του εν Τριάδι Θεού, του Χριστιανικού Κόσμου, και, δη, της κατ' Ανατολάς Ορθοδόξου του Χριστού Εκκλησίας.

2β. Τί δεν έχει υποστεί, διά των αιώνων, ως τις μέρες μας, το μοναδικό – και ανεπανάληπτο – αυτό Μνημείο τέχνης, οικουμενικής κληρονομιάς. Τρία παραδείγματα «αλλόκοτου» συμπεριφοράς "βεβηλώσεως", εναντίον του.

Πρώτον, το 1204 μ.Χ., επί Λατινοκρατίας στην Κωνσταντινούπολη, ο Ναός προσεβλήθη, παντοιοτρόπως. Ένα, δείγματος χάρη, περιστατικό, όντως «αλλόκοτο». **Μετατράπηκε, μια μέρα, σε θέατρο. Στον Πατριαρχικό Θρόνο** προέστη ενώπιον πυκνού, εντός του Ναού, ακροατηρίου λατίνων, **διάσημη πόρνη**. Αυτή, με τους χορούς και τις απρεπείς εκφράσεις και κινήσεις της, διασκέδαζε τους λατίνους, «Χριστιανούς του πάπα Ρώμης».

Δεύτερον, το 1453, μετατράπηκε η του Θεού Αγία Σοφία από τον Μωάμεθ Β, τον Πορθητή (φατίχ), σε **σφαγείο** χιλιάδων Χριστιανών Ορθοδόξων της Πόλεως, που κατέφυγαν εδώ, ως εις άσυλο, διωκόμενοι. Και, **τρίτον**, κάτι προσφάτως, τον Ιούλιο του 2020 μ.Χ. Νέα βεβήλωση, το «θέατρο του αλλόκοτου», με την μετατροπή του Ναού από Μουσείο Παγκόσμιας Κληρονομιάς Πολιτισμού, υπό την προστασία της UNESCO, εκ του νέου, **εις οθωμανικό τέμενος, κοινώς τζαμί**.

3. Ιερές Εικόνες

3α. Κατά την δογματική-υμνολογική διδασκαλία της Ορθοδόξου Εκκλησίας, «**η τιμή της εικόνας επί το πρωτότυπον διαβαίνει**». Δηλαδή, δεν τιμώνται το ξύλο και το χρώμα μιας εικόνας, ως ύλη, αυτά καθ' εαυτά, αλλά διά αυτών τα εζωγραφισμένα υπαρκτά πρόσωπα άγια και γεγονότα ιερά, στην ζωή της Εκκλησίας.

3β. Εν προκειμένω, ο λόγος, εν αντιπαραβολή, προς την επίμαχη, του Μαρτίου 2025, έκθεση εικόνων στην «Εθνική Πινακοθήκη Αθηνών», με τίτλο: «**Η Σαγήνη του Αλλόκοτου- Ενδιάμεσος χώρος**». Στην έκθεση αυτή, **η εικόνα της Παναγίας βρεφοκρατούσης**, με το φωτοστέφανο των Αγίων Εικόνων, πέριξ της Κεφαλής της, είναι εικόνα προσώπου μάγισσας, με άγρια βλοσηρά μάτια, και στο στόμα της με τσιγάρο, αν δεν είναι χαβλιόδοντας. Η αντιπαραβολή τί δηλοί; Τιμή ή ατιμία; Πρόκειται, άνευ ετέρου, για την λογική του παραλόγου, δηλαδή, «του Αλλόκοτου». Στην έκθεση αυτή, φέρει τον τίτλο: «Εικόνισμα ή Παναγία με τον Χριστό αγκαλιά (άτιτλο)».

Τί να διηγηθεί ο ενδιαφερόμενος θεατής για την **άλλη εικόνα του Αγίου και Τροπαιοφόρου Γεωργίου**, με την μορφή **δράκουλα**, με, ελληνιστί και αγγλιστί, επιγραφές. Έφιππος δεν είναι ο Άγιος Γεώργιος αλλά σατανάς τις, ως Άγιος Γεώργιος, κατά τον ανυποψίαστο θεατή του εικονίσματος.

3γ. Ίσως, σε ιδιωτική πινακοθήκη να έχουν θέσει τέτοιες εικόνες «του Αλλόκοτου». Επ' ουδενί, στην **«Εθνική Πινακοθήκη»** Γιατί; Διότι το **Έθνος** αυτό, η **Πατρίδα** αυτή, η **Ελλάδα** έχουν κρατική υπόσταση σήμερα, χάρη στους Αγώνες των Αγωνιστών του 1821. Αυτοί, με **πρώτο** τον Αρχιστράτηγο Θεόδωρο Κολοκοτρώνη, είχαν ως σύνθημα και λάβαρο κατά των οθωμανών κατακτητών: **“Για του Χριστού την Πίστη την Αγία και της Πατρίδος την Ελευθερία”**. Σήμερα, δυστυχώς, το σύνθημα αυτό ανήκει στα «παραμύθια της χαλιμάς» πέραν της Εκθέσεως «Η Σαγήνη του Αλλόκοτου».

3δ. Ένα ρητορικό ερώτημα, συναφές. Θα ήτο δυνατόν σε μία «Εθνική Πινακοθήκη» μουσουλμανικής Χώρας, ακόμα και αυτής της Ορθοδόξου Χριστιανικής Ελλάδος, να αναρτηθεί η εικόνα-πορτρέτο-σκίτσο του προσώπου του Μωάμεθ Α΄, ιδρυτού της θρησκείας του Ισλάμ, σε μία Έκθεση τύπου «Σαγήνη του Αλλόκοτου»; Η απάντηση επαφίεται στους αναγνώστες του παρόντος Ψηφίσματος διά-μαρτυρίας και στους αρμοδίους του ΥΠΠΟ και της «Εθνικής Πινακοθήκης Αθηνών», στην Ηγεσία της Εκκλησίας και της Πολιτείας. Στις μέρες μας, η θεσμική βεβήλωση του Δημοκρατικού Πολιτεύματος της Ελλάδος **τιμωρείται**, άμεσα. Η θεσμική, όμως, βεβήλωση της Ελληνορθοδόξου Θρησκείας, όπως μνημονεύεται στο **Προοίμιο του Συντάγματος**, **δεν λογοκρίνεται**. Δύο μέτρα και δυο σταθμά.

4. Ιερά Βιβλία και Σύμβολα Χριστιανών και Μουσουλμάνων στην πυρά

Κάποια περιστατικά, δείγματος χάρη.

4α. Στους σεπτεμβριανούς βανδαλισμούς ακραίων μουσουλμάνων (1956) στην Κωνσταντινούπολη, κατά των Ιερών Ναών, Προσκυνημάτων και Αγιασμάτων της Κοινότητας εδώ των Ρωμίων Ορθοδόξων της Αρχιεπισκοπής Κωνσταντινουπόλεως, η διωκτική μανία επικεντρώθηκε **κατά των Ιερών Βιβλίων και Συμβόλων** εν χρήσει, στους παραπάνω Ι. Τόπους Λατρείας. Εξωπετάχτηκαν, βεβηλώθηκαν και παραδόθηκαν στην πυρά.

4β. Πριν δύο χρόνια, εξάλλου, πορτρέτα και σκίτσα του **προσώπου του Μωάμεθ** διαπομπέφθηκαν από τις στήλες περιοδικών στην Γαλλία και αλλού. Το δε ιερό βιβλίο του Ισλάμ, **το Κοράνι**, δημόσια, τελετουργικά, παραδίδετο από ακραίους

χριστιανούς στην πυρά, στην Δανία, Σουηδία και αλλού της Ευρώπης. Οι διεθνείς αντιδράσεις, επισήμως, από χριστιανούς ηγέτες και μουσουλμάνους, διά δηλώσεων και λήψεως μέτρων, ήσαν εύλογες και καλοδεχούμενες. Υπήρξαν, όμως, και αντιδράσεις ακραίες. Π.χ. στο Πακιστάν, Μουλάδες και φανατικοί οπαδοί των, εις αντίποινα, παρέδωσαν στην πυρά ι. ναούς. ευκτηρίους οίκους, **εικόνες, ιερά σύμβολα**, ακόμη και σπίτια χριστιανών, του προτεσταντικού δόγματος, στην Χώρα αυτή.

4γ. Όλα τα παραπάνω και άλλα πολλά παρόμοια ανήκουν ή όχι στην χώρα του “αλλόκοτου” και του “παραλόγου” για τον απλής, ακόμη, κοινής λογικής άνθρωπο; Συνιστούν άλλη μορφή, στην χειρότερη εκδοχή τους, της, υπόψει μας, των ημερών μας, υπό έρευνα και ανάλυση, Εκθέσεως “Η Σαγήνη του Αλλόκοτου”, που προβάλλεται στην “Εθνική Πινακοθήκη Αθηνών”.

5. Η αποκαθήλωση των επίμαχων πινάκων στην Έκθεση “Η σαγήνη του Αλλόκοτου” στην “Εθνική Πινακοθήκη” από Βουλευτή του Ελληνικού Κοινοβουλίου, στις 10 Μαρτίου ε.έ. την Δευτέρα μετά την Κυριακή της Ορθοδοξίας, ημέρα τιμής και αναστηλώσεως των Εικόνων.

5α. Από όλα τα σχετικά δημοσιεύματα στις έντυπες και ηλεκτρονικές εφημερίδες, με φωτογραφικά τεκμήρια, εκρίθη, ότι, πιο κοντά στην αντικειμενική αλήθεια, για ορθή κρίση και έρευνα και εκτίμηση, είναι αυτό, με τίτλο: **“Και οι εικόνες στο παιχνίδι των εντυπώσεων”**. Δημοσιεύεται στην έγκριτη και έγκυρη Κυριακάτικη Εφημερίδα του δημοσιογράφου και εκδότου Μάκη Κουρή, το ΠΑΡΟΝ της Κυριακής, 16 Μαρτίου ε.έ., σελ. 1 και 14.

5β. Ποιος ο Βουλευτής; Γράφεται: “Κάθε πράξη βίας είναι κατακριτέα και δεν μπορεί να δικαιολογηθεί με τίποτε. Ωστόσο, επειδή έμειναν όλοι **στο γεγονός... και αγνόησαν την αιτία αυτή καθαυτή**, πρέπει να κάνουμε κάποιες επισημάνσεις. Κατ’ αρχάς, ο παραβάτης Βουλευτής δεν έχει απασχολήσει ποτέ τις Αρχές, είναι οικογενειάρχης με εξ παιδιά και εξαιρετικός γιατρός θωρακοκαρδιοχειρουργός, ο οποίος εργάζεται σε δημόσιο νοσοκομείο, γιατί θέλει να βοηθήσει εκείνους, που δεν έχουν τη δυνατότητα να πάνε σε ιδιωτικά θεραπευτήρια, δεν έχει πάρει ποτέ φακελάκι και έχει σώσει πολλές ζωές, κάνοντας πολύ δύσκολες επεμβάσεις. Κατά συνέπεια, ένας τέτοιος άνθρωπος, για να φτάσει στο σημείο να προβεί σε μία τέτοια πράξη, είχε αισθανθεί κάτι πολύ σοβαρό, είχε αισθανθεί ότι αυτό που γινόταν τον... έπνιγε και έπρεπε να αντιδράσει... Σε κάθε περίπτωση, όταν ένας επιστήμονας με κύρος και με γενική αναγνωρισιμότητα, φτάνει να προβεί σε τέτοιες ενέργειες **σίγουρα κάτι δεν πάει καλά**. Ο ίδιος

ισχυρίστηκε, πως ο πίνακας που γκρέμισε απεικόνιζε δήθεν την Παναγία με παραμορφωμένο πρόσωπο και του Ιησού ως καρικατούρα, ενώ υπήρχε και άλλος πίνακας, που εμφάνιζε τον Άγιο Γεώργιο ως... δράκουλα και είχε τίτλο: < **ο χασάπης της λεωφόρου**>. Αυτοί οι πίνακες, που εκτίθενται σε περίοδο Σαρακοστής και τις μέρες που γιορτάζεται η αναστήλωση των εικόνων, σαφώς και προκαλούν, σαφώς και αποτελούν παραφωνία με το κλίμα των ημερών. Εν προκειμένω, η προσβολή των θρησκευτικών συμβόλων είναι δεδομένη και, από τη στιγμή που η επίσημη θρησκεία του Κράτους είναι οι θρησκεία της Ανατολικής Ορθόδοξης Εκκλησίας του Χριστού, ίσως θα έπρεπε το Κράτος να έχει μεγαλύτερη ευαισθησία σε ό,τι αφορά την προστασία της από κάθε είδους διαπόμπευση”.

5γ. Στα, μόλις, παραπάνω γραφόμενα, που είναι η σωστή ανάλυση της **αιτίας** και του **γεγονότος-αποτελέσματος**, να υπενθυμίσουμε την, απαρχής του “**Συντάγματος της Ελλάδος**”, που ισχύει σήμερα, **ταυτότητα** την ιδεολογική, θρησκευτικών Αρχών, του Κράτους. Αρχίζει το επίσημο κείμενο: “**Σύνταγμα της Ελλάδος. Εις το όνομα της Αγίας και Ομοουσίου και Αδιαιρέτου Τριάδος**. Η Ε΄ Αναθεωρητική Βουλή των Ελλήνων ψηφίζει... ΤΜΗΜΑ Β΄ . Σχέσεις Εκκλησίας και Πολιτείας” (Άρθρο 3, 1-3)...”.

5δ. Επί της διατυπώσεως του δημοσιεύματος ότι, επί λέξει: “**ο βουλευτής όφειλε να γνωρίζει τους νόμους και να μην προχωρήσει σε βανδαλισμούς**”, είναι δίκαιο να διευκρινισθεί ότι ο εν λόγω βουλευτής από τον Ιανουάριο του 2025 έκρουε τον κώδωνα του κινδύνου, με μια ερώτηση δια της Βουλής των Ελλήνων προς τους Υπουργούς Πολιτισμού και Παιδείας και Θρησκευμάτων (Ερώτηση 2884 από 24-1-2024, με θέμα: “Απόσυρση από έκθεση της Εθνικής Πινακοθήκης ζωγραφικού πίνακα που προσβάλλει την ορθόδοξη πίστη μας”). Η απάντηση ήρθε από την ίδια την Υπουργό Πολιτισμού δι’ εγγράφου από 18-2-2025. Σ’ αυτό επί λέξει: “Το Υπουργείο Πολιτισμού, δρώντας πάντοτε με γνώμονα την προστασία της εν γένει πολιτιστικής και καλλιτεχνικής κληρονομιάς της χώρας, **ουδέποτε προβαίνει σε ενέργειες λογοκρισίας**”. Η δήλωση αυτή θα είχε θέσει, κατά την ταπεινή άποψή μας, μόνο σε ένα ολοκληρωτικό καθεστώς, σαν από κείνα τα, αλήστου μνήμης, του άνευ Θεού Υπαρκτού Σοσιαλισμού, που κατέρευσαν ως “Χάρτινος Πύργος” (1989-1990) στην Ανατολική και Νοτιοανατολική Ευρώπη.

6. Γενικό Συμπέρασμα

6α. Στην απόλυτη θέση του ΥΠΠΟ “αποφασίζομεν και διατάσσομεν, ο Βουλευτής εξέδωκε Ανακοίνωση αναιρετική της υπουργικής θέσεως, με τα δικά του επιχειρήματα. Άρα, το ζήτημα δεν προέκυψε, στις 10 Μαρτίου 2025, που ήταν το αποτέλεσμα μιας προβληματικής και προβληματιζούσης αιτίας, δηλαδή της

Εκθέσεως στην “Εθνική Πινακοθήκη”, με τίτλο: “Η Σαγήνη του Αλλόκοτου”. Ακολουθήθηκε, πριν δύο σχεδόν μήνες, η αρμόζουσα κοινοβουλευτική διαδικασία των ερωτήσεων δι’ επιχειρημάτων και προειδοποιήσεων. Ο εν λόγω Βουλευτής, ειρήσθω τούτο, είναι παντελώς άγνωστος στο προσωπικό του ΙΕΘΠ.

6β. Εξ όλων των ανωτέρω, κατόπιν ενδελεχούς ερεύνης, δεν γεννάται αμφιβολία, ότι ο εν λόγω Βουλευτής προέβη, με βίαιο τρόπο, στην αποκαθήλωση των εν λόγω εικονισμάτων από “**ιερά αγανάκτηση**” και μόνο, χρησιμοποιώντας, φυσικά, και την αυτονόητη βουλευτική ιδιότητά του. Καθ’ ημάς, αναπέμπει και παραπέμπει το γεγονός στο όμοιο επί Ιησού Χριστού, όταν ο Ναός του Σολομώντος στα Ιεροσόλυμα, το Θρησκευτικό Κέντρο των Εβραίων, είχε μετατραπεί, επί των ημερών του, σε οίκο εμπορίου χρήματος, ζώων, και πολυειδών νομισμάτων και τιμαλφών έργων, ασχέτων όλων προς την ιερότητα του Ναού. Έφτιαξε ο ίδιος ένα μαστίγιο από σχοινιά και με αυτό εκδίωξε από το Ναό, πρόναο και περίβολο, τους εμπόρους και συνεργούς τους στην βεβήλωση εκείνη. **Η αντίδρασή του ήταν λόγω “ιεράς αγανακτήσεως”.**

6γ. Επί λέξει, από την επίσημη ελληνική μετάφραση του Ευαγγελίου: “Ο Ιησούς μπήκε στο ναό του Θεού και έδιωξε όλους όσους πουλούσαν και αγόραζαν στον χώρο του ναού, και αναποδογύρισε τα τραπέζια των αργυρομοιβών και τα καθίσματα... (Κατα Ματθαίον 21, 12). Ή “μπήκε ο Ιησούς στο ναό και άρχισε να διώχνει αυτούς που πουλούσαν και αγόραζαν στον χώρο του Ναού. Αναποδογύρισε τα τραπέζια των αργυρομοιβών” (Κατά Μάρκον 11, 15). Ή “τότε έφτιαξε ένα μαστίγιο από σχοινιά και τους έβγαλε όλους έξω από τον περίβολο του ναού, έριξε καταγής τα νομίσματα των αργυρομοιβών και αναποδογύρισε το πάγκους” (Κατά Ιωάννην 2, 15)

6δ. Κατακλείδα. Οι Υπεύθυνη-Αρμόδιοι της Εκκλησίας και Πολιτείας οφείλουν να αναλάβουν τις ευθύνες, που τους αναλογούν, ώστε, με σύνεση και αποφασιστικότητα, να αποφευχθούν στο μέλλον τα χείριστα, στον ωραίο χώρο του πολιτισμού της τέχνης. Με γνώμονα, πάντοτε, την κλασική ρήση του Φιλοσόφου Καντ: “Η ελευθερία του καθενός μας εξικνείται ως εκεί, όπου άρχεται η ελευθερία του άλλου”. Δηλαδή, “παν μέτρον άριστον”.

Εκ μέρους του Ιδρύματος Εθνικού και Θρησκευτικού Προβληματισμού “Μέλαθρον Αναστασίου-Ιουλίας Μπίλλη”

Ο Δ/νων Σύμβουλος

Αθ. Αγγελόπουλος, Καθηγητής Πανεπιστημίου